

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 80—
za en mesec .. " 5,50
za inozemstvo .. " 70—
V Ljubljani na doma
za celo leto naprej .. K 58—
za en mesec .. " 5—
V upravi prejem: mesečno .. 4,50
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. K 18—
za inozemstvo .. " 15—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolpna petstvarica (30 mm
širina in 3 mm visoka ali nj
prostor)
za enkrat .. " po 50 v
za dva- in večkrat .. " 40
pri večjih naročilih primerov
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
== Poslano: ==
Enostolpna petstvarica K 1—
lahja vsak dan izveniši so-
delje in praznike, ob 3. uri pop-
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7553. — Upravišćkega telefona št. 50.

Zbor zaupnikov „Vse-slovenske Ljudske Stranke“.

Na podlagi sklepa eksekutive V. L. S. sklicujem za 16. t. m.

ZBOR ZAUPNIKOV V. L. S. IZ VSEH SLOVENSKIH OZEMELJ,

da sklepajo o važnih političnih zadevah.

Na dnevnem redu bo:

1. Poročilo o političnem položaju.
2. Revizija strankinega programa.
3. Določitev zastopnikov za pokrajinski zbor in državno veče.
4. Slučajnosti.

Da bodo vkljub težkim prometnim razmeram zastopane po svojih zaupnikih vse organizacije V. L. S., se bo vršilo več zborovanj, in sicer:

V LJUBLJANI — Hotel Union (tudi za zaupnike iz zasedenega ozemlja) ob 10. uri dopoldne.

V CELJU — v dvorani hotela »Beli vol« ob 11. uri dopoldne.

V BLIBERKU.

Organizacije, pošljite svoje zastopnike polnoštevilno. Zaupniki naj se izkažejo z vabilni, glasečimi se na ime.

Dr. Korošec.

Sovražna propaganda.

Na Koroškem nasilni Nemec z oboroženimi tolpami sili na Kranjsko, Primorsko, Notranjsko in kos Gorenjske je zasedel Lah, na Mažarskem bi radi z oboroženo družalo potisnili naše vojake ne le iz Prekmurja, marveč celo iz Medjimurja. Mlada naša država ima takoj ob svojem početku prestati preskušnjo, če je sposobna za življenje, če je njeno prebivalstvo vredno zlate svobode.

Sovražniki se prav dobro zavedajo, da je ves njihov napor zaman, če bo naše ljudstvo ostalo strogo disciplinirano ter kot en mož odločno, brani svojo svobodo. Enodušne izjave našega ljudstva za Jugoslavijo pod avstrijskim terorjem so osupnile naše sovražnike. Vse, kar je bilo pri nas gnjilega, smo odstranili s tako odločnostjo, da nas je vse občudovalo. S tem svojim nastopom smo imponirali Nemcem, Lahom in Mažarom, in si pridobili simpatije pri bratih Srbih v največji meri. Kdor hodi danes po Ercebosni, Črnigori, Dalmaciji, se uverja lahko vsak hip, da

Slovenec uživa tam velik in dober sloves. Na glasu smo kot disciplinirani, kulturni ljudje, katerim bratje na jugu veliko zaupajo.

Ko so sovražniki naše svobode videli, da nas ne bodo zmogli ne z orožjem, ne s terorjem, so se začeli posluževati drugih podležih sredstev. Začeli so tajno propagando med nami, da pobuniijo ljudstvo ter v njem zbude nezadovoljnost. Pri nas res ni vse tako, kakor bi moralo biti. Toda drugod je povsod še veliko slabše. Zmede so na Mažarskem, v Nemčiji in tudi v Nemški Avstriji. Vedno bolj odkrito in jasno je, da med Mažari, posebno pa med Nemškimi Avstriji pridobiva tal takozvana nemška-vojaška-monarhistična struja, ki hoče obnoviti z orožjem v roki nekdanje avstrijsko cesarstvo s cesarjem na čelu. In ti ljudje imajo svoje tajne agente in vohune nastavljene povsod po Slovenskem. Sovražna propaganda ima pri nas na stečaj odprta vrata.

Laška propaganda je od vsega početka delala pri nas zmedo, o kateri nismo vedeli, odkod izvira. Zgodilo pa se je, da so n. pr. preoblečeni Lahi prihajali v naše kraje, tu kupovali konje, uprege, avtomobile, živež itd. ter vse to vozili Lahom. Zraven pa so na prikrit način delali propagando za Laha. Isto se v še večji meri godi sedaj od strani Nemcev. Pri nas je veliko Nemcev in mnogi izmed teh so morda v službi sovražne propagande. Dostikrat tuji ljudje hodijo po deželi, od gostilne do gostilne ter agitirajo — ne za Nemce, — pač pa proti Jugoslaviji, širijo

nezadovoljnost ter nagovarjajo naše fante, naj se ne zglasujejo k vojakom. To je dokazano dejstvo. Nemcem teče očividno voda v grlo in se boje, kaj bo, če se vsi fantje odzovejo klicu domovine ter pojdejo braniti svojo svobodo. Kakor je Nemec s tajno propagando preplaval Rusko, da jo je mogel poteptati, tako hoče sedaj z Jugoslavijo.

Zato pozivljamo vse ljudi na krov proti tej ostudni nemški nakani! Jugoslavija ima vse predpogoje za zagotovljeno srečno bodočnost in gospodarski procvit vseh ljudskih slojev. Edina nevarnost je v tej nemški propagandi, ki jo nekateri glupi ljudje tudi pri nas v svoji neumnosti in zabavljanju tako pridno podpirajo. Dolžnost nas vseh je, da odpravimo vse napake; da gremo v boj proti vsaki korupciji. Prva dolžnost pa je, da razkrinkamo to nemško propagando ter ž njo in z nemško oboroženo nasilnostjo obračunamo za vselej!

Hočemo miru in reda v naši svobodni Jugoslaviji! Če nam naši sosede, od katerih ne zahtevamo ničesar drugega, kakor le to, kar je naše, ne dajo miru in če ne bodo nehali vznemirjati nas z orožjem in propagando, si bomo morali red in mir napraviti sami! Zaupamo v zdravo naše ljudstvo, ki je prestalo že hude trenutke. Tudi sedaj se bo naše ljudstvo zavedlo, kaj mu je storiti sedaj, ko je napočil največji in najodločilnejši trenutek v zgodovini Jugoslovanov.

Vsi na krov!

Na pomoč slovenski Koroški!

Nemci zasedli Borovlje. — Boji pri Podrožici.

BOJI NA KOROŠKEM.

Jesenice ob 8. uri 45 minut zvečer. Borovlje padle.

Nemci zavzeli Borovlje ob 11. uri dopoldne. Major Lavrič je težko ranjen in njegov adjutant-poročnik ubit. Srbska pomoč je v zadnjem trenutku stopila v boj in uničila polovico Nemcev. Civilisti so streljali na Srbe. Srbi so streljali s strojinicami in kolikor toliko uničili napadalce. Pretežna nemška premoč je prisilila naše, da so se umaknili. Zajet je bil tudi neki gospod Kren, ne ve se pa, je-li to stotnik ali nadporočnik Kren.

Prva stotinja ljubljanskega pešpolka v Podkloštru je bila zajeta po ljutem boju. Poveljnik nadporočnik Prezelj ujet, ravno tako štacijski poveljnik nadporočnik Tauber. Od moštva sta se rešila en deseterik in en prostak, katera sta prišla danes čez Karavanke na Jesenice in oddala to poročilo. V Podkloštru so kakor v Borovljah civilisti streljali na naše vojake.

Velikovec, 8. jan. ob 7. uri 30 minut zvečer. Okrajno glavarstvo v Velikovcu poroča, da je slovenski trg Borovlje danes padel. Major Lavrič je baje ranjen in ujet; njegov adjutant je mrtev. 90 mož borovljske posadke se je rešilo v Železno Kapljo.

Koroško. Ljubljanski korespondenčni urad poroča 8. t. m. ob pol 8. uri zvečer iz uradnega vira: Po hudem topniškem ognju so Nemci včeraj ob 3. uri popoldne predrli čez most pri Strugi, severno od Borovlj, in so napadli naše postojanke na južnem dravskem bregu. Protinapad naše majhne čete jih je začasno vrgel čez most nazaj. Z zopetnim s premočnimi silami izvršenim napadom se je posrečilo Nemcem napredovati do Goric in Podgore. Pri tem napadu sta bila ranjena in ujeta poveljnik naših čet na južnem Koroškem major generalnega štaba pl. Lavrič in njegov pobornik poročnik Sernik. Vsled ogromne premoči so se naše čete danes po boju umaknile iz Borovlj. Pri Podrožici so

naše čete napredovale. Cel dan je bil hud artiljerijski ogenj. Na Spodnjem Štajerskem in pri Velikovcu je položaj neizpremenjen.

Boj za Podrožico.

Popoldne ob treh so začeli Nemci z močnim ognjem obstreljevati vhod v predor pri Podrožici, tako da je oprezno dovažanje rezerv. — Prva legija je prišla ob 11. uri ponoči na Jesenice in je bila takoj odposlana v ogenj. Nekaj ranjencev smo že odposlali v Ljubljano, med temi enoletnega prostovoljca Rožmana, težko ranjenega v glavo. Drugi ranjenci pridejo s prihodnjim vlakom.

Prvi bataljon že 52 ur ni spal, leži v snegu.

Jesenice, 8. jan. ob 8. uri 10 minut zv. Vest o padcu Borovlj se potrjuje. Major Lavrič je ujet. Situacija v Podrožici je nespremenjena. Do sedaj sta dva mrtva in 9 ranjencev.

JUNAKI NA KOROŠKEM.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča 8. t. m.: Junaki ljubljanskega pešpolka so kljub vsem težkočam pri dežju in mrazu ustavili pri Podrožici premočnega sovražnika in branijo hrabro naše postojanke. Dobra volja prostovoljne legije jamči za to, da bo po vojaški izbrazbi mogla tekmovali z veterani-vojaki v obrambi domovine. Čast in hvala vsem junakom pri Podrožici, ki se z največjo hrabrostjo ustavljajo premoči. Posebno pohvalo zasluži poveljnik tamošnjih čet hrabri stotnik Martinič ter nadporočnik Stenovec in Kordiš. Presrečna hvala tudi požrtvovalnim železničarjem, ki delajo z našimi vojniki roko v roki, posebno g. nadzornik Negovetič in asistent Klopčič. Njihovo izvrstno delo je omogočilo, da so bile hitro oskrbovane naše čete.

ŽUPNIK MEŠKO UMORJEN?

Nemški vojaki na Koroškem se bahajo po gostilnicah, da so župnika Meška od Device Marije na Zili z bajoneti zabodli in ga vrgli v Dravo. Vest ni potrjena. Da so ga Nemci zajeli, je gotovo. Župnik je bil opozorjen, naj ubeži kakor drugi koroški duhovniki in narodnjaki; on pa je sklenil, da ostane na svojem mestu. Ker je v Meškovi župniji Zila bliže nego Drava, bi bilo verjetnejše, da so ga vrgli v Zilo in že zaradi tega ta vest ni verjetna.

Kaj je z župnikom Meškom?

Deseterik Vojska Dragotin, ki je imel nalogo, da s svojim bratom in narodno stražo (šest mož) brani prehod čez Ziljo, nam je pripovedoval sledeče:

V nedeljo, 5. t. m., zjutraj so Nemci od vseh strani obkolili Marijo na Zili. Jaz sem takoj poslal enega moža narodne straže k župniku Mešku in učitelju Reichmannu. Mož je učitelja Reichmanna dobil,

LISTEK.

Umor v Sarajevu.

(Dalje.)

Opis tega procesa bi bil skoro malo podoben opereti, ako bi v ozadiju ne bila v opazovalcu — izgubljena vera in dunajsko justico. Policijske se ni dala nikakor pripraviti do tega, da bi bila vzela stvar resno v roko. Dr. Žibert se je pred vložitvijo tožbe posvetoval z enim najboljšim dunajskih kriminalistov dr. Morgensternom, ki je dunajsko policijo in sodnijo poznal tako dobro, da je izrekel krilate besede: »Oblastim se pozna že na mežikanju, kako se bo proces končal« (str. 26/27). Dr. Morgenstern je takoj, ko je izvedel o zadevi, prerokoval dr. Žibertu tako-le: »Stvar se ne bo preiskovala; če je stvar resnična, jo bodo zamečkali; če pa ni resnična, bodo tožnika zaprli.« Policijska je skušala združiti oboje. Ko je dr. Žibert vložil tožbo, ga je popolnoma razumela; takrat se ni imela naročil brzkone iz najvišjega dvornega urada, kako naj nastopa. Ko je pa prišel dr. Žibert k policiji vdrugič, je začel uradnik nad njim kričati, da ga ne razume.

Kar je trdil dr. Žibert, to je pobijala policija s trditvijo, da je baš nasprotno dokazano in da sledi vodijo drugam (namreč na onega L—a, ki so ga pa tudi morali izpušiti iz zapora, ker mu niso mogli ničesar dokazati). K—a menda osebno niti zaslislal niso. Sedaj pa primerjajmo s to okornostjo policije hitrost vladnih organov v Avstriji, ako je bilo treba med to vojno spraviti človeka na drugi svet! Tu se ni šlo za malenkostno razžaljenje člana cesarske hiše, ampak celi zavoji teh pamfletov so krožili med najmerodajnejšimi krogi in cesar Franc Jožef je sam vedel o procesu. »Tisoči justičnih zločinov so se izvršili v imenu njegovega Velikanstva, prestolonasledniku pa še cesar Franc Jožef ni mogel pomagati« (str. 23/24). Eno bi bila policija pripravljena storiti: zapreti dr. Žiberta. »Dne 10. novembra 1916 se mi je dostavil poziv radi zločina obrekovanja« (predgovor). Poprej so ga pa še hoteli oropati dokazil in mu niso hoteli vrniti originala K—ovega pisma. Dr. Žibert jim je pa odkrito povedal nekako tako-le: »Gospodje, jaz sem bil pred Vami svari: ne delajte si nikakih upov, da bi me spravili potem hišne preiskave ob dokazila. Dal sem si napraviti fotografije teh pamfletov v več izvodih in imam vsako dokazilo za svojo trditve na več krajih skrito, tako da

bo ves Vaš trud zaman.« Zgodilo se tudi dr. Žibertu ni ničesar, hoteli so ga seveda spoznati za umobolnega, a ker to ni šlo, je tudi ta proces zaspal. Dr. Žibert je bil prejkoslej bibliotekar na vseučilišni knjižnici.

Proces je torej zaspal in dr. Žibert je hotel dobiti svoja dokazila nazaj. Ta zgodbica je tako zanimiva, da jo podajamo v celoti v prevodu:

»Ker je preiskava prišla na drugo sled, sem hotel oddano gradivo dobiti sam v roko; šel sem 12. oktobra 1915 (torej dobro leto poprej, preden so ga tožili radi obrekovanja. Op. poroč.) k policijskemu svetniku Schöberu, a so me poslali v urad dr. Engliša. Na prošnjo za moje gradivo je rekel dr. E., da vodijo sledi drugam in da dobim pisma po pošti. Jaz: Pošiljatev po pošti je negotova, hočem priti po pisma sam, določil naj se mi čas poljubno; dr. E. ni hotel na to pristati in se je hotel posluževati pošte. Jaz sem protestiral, češ da hočem dobiti gradivo iz roke v roko in da polagam važnost na to, da se ne izgubi. Dr. E. je odgovoril nato, da sploh preišćljujejo, ali se mi izroče stvari.

Obro sam se na nekega odvetnika; dasi je bil to gradivo za policijo brez vrednosti, vendar vodile sledi drugam,«

in sem jaz obljubil vse vrniti, dr. pl. Barychar ni dobil popirjev, ampak 14. oktobra 1915 principijelno obljubo, 16. oktobra obljubo za ponedeljek, 18. oktobra... obljubo za torek, 19. določno obljubo za jutri, 20. oktobra... so jih rabili samo še, da jih fotografirajo, in sem dobil zagotovilo za prihodnji ponedeljek. Dr. pl. Barycharju so spravili v roke drug, manj značilen pamflet (str. 39, 40).

Kako je pa policija obšla izjavo za-priseženih grafologov, da je dotični rokopis K—ov? Prav preprosto; pri policiji so imeli v službi grafologinjo, ki je na zahtevo svojih predstojnikov podpisala izjavo, da rokopis ni K—ov. Pozneje je pa na dr. Žibertovo zahtevo svoj podpis — preklicala.

(Dalje.)

¹ Ta pamflet nosi št. 5018 in iz naslova »P. T.« ni razvidno, komu je bil poslan. Besedilo je skoro isto kakor v navedenem pamfletu št. 4399. Važen je zlasti radi tega, ker tudi nosi lastnoročni dostavek: »die den Frieden im ganzen Lande auf empfindlichste gestört; mani znähen je, ker je pisan z latinico. Policijska se je s tem nevede izdala, da ima o zadevi tudi od drugod obvestila. Fotografiji obeh pamfletov sta za vpogled na razpolago v pisarni »Katholische bukvarne«. Lastnoročni dostavek nosi samo par izvodov. (Gl. besede K—ova na str. 37: »Wenn ich nicht das hineingeschrieben hätte, nur in ein paar Stück, dieselben scheinen sie [policija] jedoch nicht zu haben.«)

o župniku Mešku je pa izvedel, da je že odšel v Štebenj k tamkajšnjemu župniku dr. Lučovniku, kakor smo se že prej domeni. Posrečilo se nam je, da smo ušli Nemcem. Ko smo došli v Štebenj, smo izvedeli, da so Nemci župnika dr. Lučovnika med mašo aretirali, pozneje ga pa na častno besedo, da se bo sam zgledal v Beljaku, spet izpustili. Župnika Meška v Štebenju ni bilo in je sploh zginila vsaka sled za njim. Najbrže so ga Nemci med begom ujeli. Bati se je, da so ga na samem kje umorili.

Koroški Nemci groze.

Celovec, 8. januarja. (Lj. kor. urad.) Dun. kor. urad poroča: Provizorna deželná skupščina je v seji dne 7. januarja izrekla svoje ogorčenje zaradi protipravne in neosnovane aretacije in odгона ugodnih Korošcev iz ozemlja, zasedenega po Jugoslovanih, in zahtevala njihovo oprostitve in odpust v domovino, preteč z najstrožimi protiodredbami.

Slovenska legija.

Slovenska legija pod poveljstvom obče priljubljenega podpolkovnika gosp. Vidmarja se razveseljuje pomnožuje. Vsak dan se priglaja vedno večje število prostovoljcev. Nekateri višji razredi srednjih šol so prazni in so se morali zapreti. Vajenci in delavci iz Ljubljane prihajajo v gruclah v Belgijsko vojašnico, da se vpišejo v legijo. Danes je prišlo do dežele znatno število prostovoljcev, posebno z Notranjskega in Štajerskega. Kaj pa vi, zaspani Gorenjci in Dolenjci, delate? Pridite v naše vrste, da z združenimi močmi osvobodimo naše zaslužene koroške brate.

Prostovoljci, ki so se odločili za slovensko legijo, naj se zbirajo v občinah, kjer jim županstvo izpostavi izkaznice, da so prostovoljci slovenske legije, na podlagi katere dobe prosto vožnjo v Ljubljano. Izkaznica se mora izrecno glasniti na ime dotičnih prostovoljcev in velja samo do Ljubljane. Vpisovanje v slovensko legijo se vrši vsak dan v Belgijski vojašnici.

Jugoslavija.

Potovanje regenta Aleksandra v Pariz.

Zagreb, 8. jan. (Lj. k. u.) Listi poročajo, da odpotuje regent Aleksander 15. ali 16. t. m. iz Belgrade v Pariz, kjer se bo mudil približno dva meseca. Ob povratku v domovino se bo nastanil za en mesec v Zagrebu, kjer bo bival v palači na Katerinskem trgu. Palačo v ta namen že sedaj prirejajo.

Nemci nameravajo napasti Špilje in Radgono.

Maribor, 9. jan. Med Nemci se trdovratno širijo vesti, da nameravajo nemške čete napasti Špilje in Radgono.

Nemški protest proti naši mobilizaciji.

Dunaj, 8. jan. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Ko je državni urad za zunanje zadeve doznal, da jugoslovanske države kličejo v spornem tujem ozemlju vojske pod orožje, je poslal poslaniku jugoslovanskega Narodnega Veča dr. De Franceschi nastopni protest: »Jugoslovansko okrajno dopolnilno poveljstvo v Mariboru je poslalo državnemu svetu po narodnem poverjeniku za narodno obrambo dr. Pogačniku podpisano razglas o vojaškem uporabljanju letnikov 1895 do 1899. Po besedilu tega razglasa se morajo osebe teh letnikov, v kolikor so bile pri črnovojnem pregledovanju spoznane za sposobne za službovanje z orožjem, gotovo dni zgledati v vojaško službovanje. V vojaško službovanje so obvezane vse one osebe, ki so pristojne v ozemlju vlade SHS, ali ki so bile tam rojene, ali ki ne morejo dokazati, da so pristojne drugam. Nemško-avstrijska vlada najodločnejše protestira proti novačenju v omenjenem obsegu, in sicer posebno na ozemlju, čigar državna pripadnost še ni odločena in ki jo more izreči edinole mirovni kongres. S takim postopanjem se neudovno nemško-avstrijski državljani silijo v vojaško službovanje tuje države, ker je treba računati z možnostjo, da se bo mirovna konferenca izrekla za pripadnost nemškega mesta Maribora nemško-avstrijski državi, ali pa, da mu bo priznala opcijsko pravico. Okolnost, da je kaka oseba rojena na ozemlju jugoslovanske države, še ne utemeljuje pripadnosti tej državi, in dokazovanja, ali je Nemec tudi nemško-avstrijski državljani ali ne, druga država ne more zahtevati neostransko zase. Ker tako postopanje ne nasprotuje le načelom mednarodnega prava, temveč tudi notranji državni uredbi, pričakuje nemško-avstrijska vlada, da se omenjeni razglas nemudoma umakne in da se v spornem obsegu ozemlju ne razpisujejo več nabori, dokler mirovna konferenca definitivno ne uredi meje. Državni urad za zunanje zadeve se poslužuje Vasega cenjenega posredovanja in Vas prosi, da ta protest izročite svoji vladi in da se zavzame za njegovo uvaževanje. Pričakujemo, da nam kmalu sporočite izid

svojih prizadevanj. — Državni tajnik Bauer.

Italijani na naših tleh.

Slovenske šole v Trstu prepovedane.

Trst, 6. jan. (Lj. k. u.) Takoj po zasedbi Trsta po italijanskih četah so s slovenske strani uvedli vse potrebne korake pri tukajšnji gubernijski oblasti, da bi se dossegla zopetna otvoritev slovenskih šol v Trstu, ki so bile do tedaj zaprte na ukaz bivše avstrijske vlade radi španske bolezni. Na zahtevo italijanske oblasti so ji bili predloženi v to svrhu vsi seznanji o številu, narodni pripadnosti in pristojnosti učnih moči, o reformi učnega načrta, o številu vpisanih otrok, o knjigah, ki naj bi se rabile za pouk v slovenskih šolah in v srbski šoli itd. — Ko so bile 4. decembra 1918 otvorjene italijanske občinske šole v Trstu in slovenske občinske šole v tržaški okolici, v kolikor niso dosedaj še zasedene po vojaštvu, in ko je dala razumeti italijanska oblast, da nemških državnih šol ne misli več odpreti, so se s slovenske strani ponovili vsi prejšnji koraki. Zaprtili so italijansko oblast, da dovoli otvoritev slovenskih zasebnih šol, namreč Ciril-Metodovih ljudskih šol pri Sv. Jakobu in na Aquedottu, trgovske šole, srbske ljudske šole srbske pravoslavne cerkvene občine, obrtno nadaljevalne šole in ženske obrtne šole ter eventuelno slovenske realne gimnazije in učiteljske, ki bi se imela ustanoviti namesto odpadlih državnih zavodov. Nešteto krat so šle slovenske deputacije k guvernerju in drugim pristojnim civilnim italijanskim oblastem. Vršile so se ponovno konference s kompetentnimi faktori, katerim so se podala vsa potrebna in zahtevana pojasnila. Kljub temu se je vedno zavlačevala rešitev, češ da tukajšnje oblasti pričakujejo še tozadevnih inštrukcij iz Rima, da se morajo še informirati, da morajo predložiti stvar vrhovnemu poveljništvu, da morajo poizvedeti v italijanskih krogih mesta, kako stališče zavzemajo oni napram tem šolam itd. Po dolgem dvomesečnem zavlačevanju je slednjič gubernijska oblast odgovorila telefonično, da se problem o otvoritvi slovenskih šol v Trstu nikakor ne da rešiti, da ni mogoče tej prošnji ugoditi, z drugimi besedami, da italijanska oblast ne dovoli, da bi se zopet odprle slovenske šole v Trstu. Po dvomesečnem obotavljanju in zavlačevanju je slednjič poslal jasen kulturni škandal, da svobodoljubna in liberalna Italija vzlic vsem medenim obljubam, vzlic vsem zagotovilom slovanskega življa in njegovih pravic v okupiranem ozemlju in kljub vsiki agitaciji proti analfabetizmu pušča v Trstu okoli 6500 slovanskih otrok zgolj navedenih šol brez pouka. K temu se mora prišteeti še okoli 1700 šolskih otrok iz okolice, ki so brez pouka, ker so ljudske šole v Rojanu, Trebčah, Gropadi in na Katinari zasedene od italijanskega vojaštva, kakor da bi ne bilo v Trstu in okolici za to dovolj primernih drugih prostorov. Ta pojav je tem žalostnejši in kričeč, ker vsled te krute, mednarodnemu pravu nasprotujoče odredbe ne ostanejo samo učenci bivših slovenskih šol brez pouka, nego tudi vsi slovenski učenci, ki so dosedaj radi pomanjkanja drugih šol morali obiskovati nemške ljudske in srednje šole, ki so jih tudi namah zaprle italijanske oblasti. Naglašati je, da je od zgoraj navedenega ogromnega števila učencev, ki ostanejo sedaj brez pouka v maternem jeziku, nad pet šestin v taki dobi, da so po še veljavnem zakonu obvezani, obiskovati šole, in da je italijanska oblast dijakom višjih razredov prej obstoječe realne gimnazije in učiteljske, ki so hoteli oditi v Jugoslavijo, da bi tam končali svoje študije, odrekla dovoljenje za odhod z utemeljevanjem, da je tukaj dovolj enakih italijanskih zavodov. Očiten je potemtakem namen, raznarodovanja in zvišanja števila analfabetov, ki dosega v Italiji itak že sumljive meje. — Če bi se Slovonom Trsta in Primorja ne zgodila prav nobena druga krivica pod italijansko okupacijo, nego ta kruta brezobzirnost in neusmiljena samovoljnost, da se jim ne dovoljuje niti najprimitivnejšega, že toliko let pod mačeho Avstrijo obstoječega pouka v maternem jeziku v lastnih šolah, vzdrževanih z zasebnimi sredstvi, bi bila že samo ta vnebovpijoča krivica, nečestitost nešteto drugih, dovolj, da jasno osvetli lažnjivost italijanske politike napram Jugoslovonom in da razkrije italijanske zavratne namene, popolnoma zatreti slovenski življenj na ozemlju, ki ga je zadelo zla usoda, da je prišel pod italijanski jarem.

Trst, 7. jan. (Lj. k. u.) Italijansko vrhovno poveljništvo je odredilo za Julijsko Benečijo moratorij do 30. junija 1919 za vse terjatve, nastale pred 30. oktobrom 1918.

Napad na dr. Kramara.

Praga, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Na ministrskega predsednika dr. Karla Kramarja je bil izvršen napad. Ko je dr. Kramar ob 2. uri popoldne zpu-

stil svoj sprejemni salon v ministrskem predsedništvu na Hradčanih, da gre obedovat, in se je ustavil, da pozdravi in izpregovori par prijaznih besed s češkim slikarjem Karlom Langerjem, je nenadoma od zadaj oddal nanj mlad človek strel iz revolverja. Krogla pa je izgrešila svoj cilj in se odbila od nasprotnih vrat. Dr. Kramar se je obrnil proti napadalcu, ki je v istem trenutku oddal nanj drugi strel. Krogla je zadela dr. Kramarja v desno stran prsi, običajna pa je v beležnici, ki jo je nosil v prsnem žepu. Napadalec so takoj privleli. Opazili so ga že pred par dnevi, ko se je potikal okoli gradu in iskal prilike za avdienco. Piše se Alojziji Staštny, rojen je 8. julija 1901 na Kraljevih Vinogradih v Pragi, je pristaš socialnodemokratske stranke in pisar v skladišču državne železnice v Pragi. Aretiranec je izjavil, da so pred par dnevi v nekem udruženju, o katerem je odklonil podrobnejše pojasnilo, sklenili napad na ministrskega predsednika, on sam pa se je javil, da ga izvrši. O plovdu za napad in o podrobnih okolnostih aretiraneč ni hotel dati nobenega pojasnila.

Praga, 8. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Ministrski predsednik dr. Kramar je pri napadu ostal popolnoma mirom. Šel je v svojo vilo k obedu. Ob treh popoldne se je vrnil v dvorni grad, kjer je predsedoval ministrskemu svetu. Potem ga je predsednik dr. Masaryk sprejel v avdienci.

Praga, 8. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Napad na dr. Kramarja je v vsem mestu povzročil veliko razburjenje. Napad splošno obojajo.

Praga, 8. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Policijski zdravnik je preiskal napadalca Staštnyja in izjavil, da je popolnoma normalen. Napadalec so izročili kazenskemu sodišču.

Praga, 8. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Nocoj ob šestih je v spremstvu tajnika Šolca prišel v ministrsko predsedstvo oče atentatorja, Franc Staštny, tajnik združene organizacije kovinarjev (narodni socialisti). Izrazil je svoje obžalovanje nad sinovim činom in čestital ministrskemu predsedniku k srečnemu izidu. Politični nazori Staštnyja sen. se ne strinjajo s sinovim mišljenjem.

Čehi prodirajo.

Budimpešta, 8. jan. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča: Vojno ministrstvo priobčuje nastopno poročilo: Čehoslovaki so jeli prodirati od Lonsona proti Füleku in so prekorčili reko Ipoly; to je huda kršitev določb, izdanih po ententi glede zasedbe. Od Galante so se Čehoslovaki približali Nag-Sellyeju, kjer so jih ustavile naše obrambe čete. Naše čete na južnem bregu Donave so preprečile poizkus Čehov, prepeljati se v čolnu čez Donavo.

Rumuni. Rumunske čete so zasedle Nagybanjo. — V Prekmurju je položaj neizpremenjen.

Predstave čeških umetnikov v Požunu.

Budimpešta, 8. januarja. (Lj. kor. ur.) Dun. kor. urad poroča: »Pester Lloyd« javlja: Čehi nameravajo v požunskem gledališču prirediti predstave čeških umetnikov. Češki igralci bodo menda v dveh do treh tednih dospeli v Požun.

Nemška Avstrija.

Nemcem se gre za žepe.

Gradec, 8. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. ur. poroča: Uradno se javlja: Narodna vlada SHS v Ljubljani je izdala naredbo o nadzorstvu podjetij in posestev, katerih dohodki se pošiljajo celotno ali deloma v inozemstvo. Za nadzorstvo se more v vsakem teh podjetij na njih stroške in nevarnost nastavit nadzornik, ki naj pazi na to, da se v podjetju ne gospodari tako, da bi bilo kvarno državi SHS. Proti tej odredbi je pravni ugovor izključen. Ta naredba pomenja namero proti eksistenčnim podlagam nemških podjetij in nemških nastavlencev v jugoslovanski državi in bi prisilila jugoslovansko vlado, nadomestiti vse vodilne uradnike, ravnatelje in upravitelje s podaniki države SHS. Štajerski deželni svet je sklenil, pooblastiti deželno vlado, da zahteva takoj od državnega sveta na Dunaju, da preskrbi podlago za maščevalne odredbe. Te odredbe se morejo ustvariti le zakonitim putem po ukrepu državnega sveta, ne pa v lastnem delokrogu štajerske deželne vlade. Pač pa more deželna vlada po ustanovitvi teh podlag po državnem svetu odrediti vse potrebno za štajersko. Nota o tem je že odposlana državnemu svetu.

Volitve v nemški Avstriji.

Dunaj, 8. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad javlja: Končno veljavno se je sklenilo, da bodo volitve v nemškoavstrijsko narodno skupščino dne 16. februarja.

Steinwender odstopa.

Dunaj, 7. jan. »Telegraph« poroča: Dr. Steinwender bo zaradi oslabele starosti odstopil. Sledil mu bo v državnem finančnem uradu poslanec Kraft.

Tajna pogodba med Franc Jožem in črnogorskim kraljem.

Dunaj, 7. januarja. Novosadska »Sloboda« objavlja besedilo tajne pogodbe, ki sta jo sklenila cesar Franc Jožef in kralj Črnogore Nikolaj. Črnogorski vladar se je obvezal, da ne bo dopustil nobenega političnega ali verskega čina, ki bi mogel ogroziti stališče avstrijske ogrske monarhije v Bosni, Hercegovini in v Novem Pazarju. Črnagora ne sme skleniti nobene politične ali vojaške zveze s Srbijo. Cesar Franc Jožef je pa s svoje strani zjamčil obstoj črnogorske dinastije. Avstrija Ogrska se je obvezala, da izplačuje kralju Nikolaju in njegovemu nasledniku vsako leto 365.000 kron, dokler se bo Črnagora držala pogodbe.

Pregledovanje aktov vojaških sodišč.

Dunaj, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Vojni državni urad je imenoval komisijo, ki naj pregleduje akte vojaških sodišč, primere očitne kršitve pravice, zlorabo justice, nastop poveljnika, delovanje vojaških sodišč itd. Krivce bodo naknadno kaznovali. Razen tega bo komisija preiskavala vedenje vojskovodij in poveljnikov.

Mažari.

Protirevolucionarni poskus v Budimpešti.

Budimpešta, 7. jan. (Lj. k. u.) Glasom ogrskega kor. urada javlja tiskovni urad vojnega ministrstva: V glavnem mestu krožijo od včeraj najbolj divje vesti. Govori se o protirevolucionarnem uporu in o tem, da se organizirajo častniki in zlasti vojno ministrstvo za monarhistično, protirevolucionarno akcijo. Razširjevalci teh vesti imajo samo namen, da bi razdrli slogo, ki družijo faktorje vlade, in sicer prav tako meščansko stranko kakor socialno demokratsko stranko v varstvo proti prekuhom. Ti elementi razširjajo one vesti namenoma in pošiljajo celo napačna povelja v imenu vojnega ministrstva v vojašnice. Vojno ministrstvo izjavlja kar najodločnejše, da so vse te vesti neresnične in izmišljene. Odredbe, ki jih vojni minister smatra za potrebne glede ohranitve reda in glede obrambe, hoče izdati v popolnem sporazumu s socialno demokratsko stranko in komisarjem vojaškega sveta. V prvi vrsti je vlada pripravljena zatreti vsako protirevolucionarno misel in vsako tako nakano z vso strogostjo; to dokazuje tudi dejstvo, da je dala danes aretirati osebo, osumljeno protirevolucionarnih namer.

Budimpešta, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: V mestu so še vedno razširjene vesti o pričakovanem boljševiškem uporu. Boljševiška nevarnost je tudi vzrok ministrski krizi. Krščanski ministri zahtevajo energične odredbe proti boljševikom. Socialni demokrati v kabinetu pa se nočejo pridružiti tej akciji. Meščanski ministri zahtevajo docela meščansko vlado, ki naj bi zatrla boljševizem. Ministrski predsednik Karolyi nasprotuje tej zahtevi in hoče še nadalje delovati s socialnimi demokrati. Ministrski svet se je posvetoval vso noč, vendar se še ni odločil.

Budimpešta, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Nova kriza v ogrski vladi še ni razrešena. Najbrže bo vlada svoj kurz obrnila še bolj na levo. Nepotrjene vesti pravijo, da ni izključeno, da bo grof Karolyi še pred sestankom narodne skupščine proglašen za predsednika ogrske republike. Nadalje se govori, da bodo socialni demokrati dobili štiri ministre. Končna odločitev pa še ni padla.

Nemčija.

Boji v Berlinu.

Berlin, 8. jan. ob 11. uri dop. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Noč je potekla še dokaj mirno, danes se je ponekod streljalo. V inozemstvu razširjene vesti o velikih požarih bojnih ponoči so na vsak način zelo pretiravane. Ako ostane vlada, ki se je včeraj pogajala z neodvisniki, oziroma s Spartakovci, pri čemur pa so bila pogajanja brezuspešna, pri svojih sklepih, je utemeljeno upanje, da bo obvladala položaj. Na cesti je danes sicer opaziti precejšnje gibanje, ali v primeru z včerajšnjim dnem je vse bolj mirno. Spartakovci so porazdeljeni v mestu in gruclah. Potrjujejo se vesti, da so Spartakovci zasedli sleški kolodvor in nekatere mestne kolodvore in vojašnice; toda vladne čete so jim sinoči in tokom noči iztrgale nekaj poslopij. Krvo-litja ni bilo. Sleški kolodvor je zopet v njihovih rokah. Uslužbenci cestne železnice stavkajo danes, vsled česar je promet v mestu oviran. Iz province čete še niso dosepele, pričakovati pa je, da bodo v kratkem sodelovale.

Dunaj, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Poročila iz Berlina javljajo, da se je vlada v torek ves dan pogajala z neodvisniki. Pogajanja niso imela uspeha in so bila prekinjena. Spartakovci se niso udeležili teh pogajanj, ker odklanjajo vsak kompromis. Zasedli so več javnih poslopij. Zasedli so tudi več kolodvorov, tako da je nevarnost, da bo promet v mesto ore-

kinjen. Pred brandenburškimi vrati se je vnel pravi pravcati boj. Najprvo so se morale umakniti vladne čete; potem so zopet vzele brandenburška vrata. Spartakovci so nadalje napadali. Bojev še ni konec. Tudi na Wilhelmstrasse, pri uradu državnega kanclerja in pri ministrstvu za zunanje stvari so se bojevali. Zunaj tega okrožja so Spartakovci znatno napredovali. Spartakovci so dobili velika ojačenja po oboroženih delavcih. Vladi se dosedaj še ni posrečilo, da bi prisilila policijskega predsednika odstopiti. Do torka še ni bilo odločitve. Pričakujejo jo za sredo. Mirna rešitev je komaj mogoča. Važno vprašanje je, ali ima vlada Ebert-Scheidemann dovolj zanesljivih čet in ako dospejo ojačenja, ki jih je vlada poklicala iz province, pravčasno v Berlin.

Berlin, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Uslužbenici cestne železnice so podali ultimatum. Ako se ta ne sprejme, bodo začeli danes stavkati.

Berlin, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Tretji gardski polk je prešel k radikalcem.

Dunaj, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Vesti, ki so dospele preko Monakovega in Frankobroda iz Berlina, potrjujejo, da se ni nič obrnilo na bolje. V več delih mesta se bojujejo z menjajočim se uspehom.

Berlin, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Pri včerajšnjih bojih v Berlinu je bilo pet mrtvih in petnajst ranjenih.

Berlin, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Na dvorišču urada državnega kanclerja je postavljeno veliko število strojníc. Davi so postavili tudi topove.

Berlin, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Pozno ponoči se poroča: Unter den Linden so se začeli ponoči novi boji. Obe stranki sta streljali s strojnícami.

Američani zasedejo Berlin?

Berlin, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Poročevalec lista »Zeit« javlja: Ameriški bataljoni so v Kölnu pripravljani na odhod v Berlin.

Dunaj, 8. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: »Fremdenblatt« javlja baje od verodostojne strani, da ne misli ententa kljub sedanjim razmeram zasesti Berlin. V Parizu baje menijo, da bo berlinski požar sam ugasnil.

Za znižanje delavskih plač v Nemčiji.

Hamburg. Državni tajnik Schiffer je 6. t. m. zahteval, da naj znižajo hitro plače delavcem, ker sicer preneha industrija in bi morali bankovce po funtih prodajati.

Boljševiki v Stuttgartu.

Hamburg. »Hamburger Nachrichten« poročajo: Dne 5. t. m. jutraj so boljševiški delavci viharno demonstrirali. Delavci so udrli v vojno ministrstvo, kjer so se polastili orožja. Delavski in vojaški sveti niso bili kos izgredom.

Pred mirovnim kongresom.

Razgovori entente.

Pariz, 7. januarja. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Poučni krogi so mnenja, da bodo prvi porazgovori zastopnikov štirih zveznih velesil, Francije, Anglije, Zedinjenih držav in Italije še ta teden. Začetek poluradnih pogovorov, ki bo dne 13. t. m., bo olajšala okolnost, da potrebuje predsednik Wilson, ki se je danes dopoldne vrnil iz Italije, po nasvetu zdravnikov dvadnevni odmor, preden nadaljuje svoje potovanje v Bruselj in druga po vojski opustošena ozemlja. Na drugi strani pričakujejo italijanskega ministrskega predsednika Orlando in ministra zunanjih zadev Sonnina v četrtek v Pariz, kamor prideta tudi ministrski predsednik Lloyd George in minister Balfour. Državni zvezni držav bodo tako imeli na razpolago dva ali tri dni, da se razgovore z ministrskim predsednikom Clemenceaum in zunanjim ministrom Pichonom. Poudarjati je, da so štiri države, ki se udeležijo teh predpogajanj, iste, kakor so bile prej zastopane na vojnem svetu v Versaillesu. Najbrže bo uradna sestava odposlanstev znana še pred koncem tega tedna. Vlada Zedinjenih držav je načelnikom zveznih vlad že sporočila imena svojih zastopnikov na mirovni konferenci. So to polkovnik House, državni tajnik Lansing, bivši veleposlanik Zedinjenih držav v Parizu Withe in general Bliss. Lista obsega samo štiri imena, kar pa ne izključuje, da se predsednik Wilson ne bo udeležil razgovorov. Nasprotno, kot predsednik ameriške republike bo s pravnega stališča peti pooblaščenec. Francozi bodo v kratkem imenovali svoje zastopnike. Mogoče je, da bo problem zveze narodov, ki se ga namerava obdelovati šele po sklepu preliminarnega miru, prišel na razgovor že sedaj. Končno bo pričetek mirovnih pogajanj imel za posledico odgoditev oficelnega poseta srbskega prestolonaslednika-regenta, ki namerava priti v Pariz. Prišel bo tja le inkognito in za kratko dobo.

Namesto velikih držav — mali narodi.

London, 7. jan. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča iz Genova: Pred spomenikom

Mazzinija je predsednik Wilson rekel, da je zelo vesel, sodelovati pri udelestitvi idej, katerim je Mazzini posvetil svoje življenje in svoje misli. Wilson je opozoril na mnoge vezi med Ameriko in Genovo. Amerikanci morejo reči, da se imajo takorekoč zahvaliti temu mestu za svoje življenje. Pred spomenikom Kolumba je predsednik Wilson izjavil: Kolumbus je človeštvu storil veliko uslugo, da je odkril Ameriko. Sedaj se raduje Amerika, da more človeštvu napraviti uslugo in da je veliki kontinent odprt naseljevanju svobodnih ljudi. Amerika želi videti druge narode svobodne in hoče svojo svobodo deliti z narodi sveta. V Turin je predsednik Wilson izjavil med drugim: Svet sedaj ne bo obstajal iz velikih držav, marveč iz malih narodov. Vse, kar bo spojilo male narode, bo prepričanje, da želi vsak narod, ravnan z drugim pravično. Svet je že dokazal, da je njegov napredek industrijalnega značaja. Trgovati se pa ne more z narodom, kateremu se ne zaupa in ki sam ne zaupa.

Razna poročila.

Italijanska ministrska kriza rešena.

Trst, 6. januarja. (Lj. k. u.) Ministrska kriza Orlandovega kabineta, nastala vsled demisije ministra za javna dela Darija in ministra za penzije Bissolattija je za enkrat rešena. Z rešitvijo krize je bil koalicijski značaj Orlandovega kabineta ohranjen. Na mesto Darija je bil imenovan reformistični socialist Bonomi Ivanoe ministrom za javna dela. Ministrstvo za penzije prevzame interministrično vojni minister Zupelli.

Posojila Amerike republikam bivše Avstrije.

Zeneva, 7. jan. Lyonski listi poročajo iz Washingtona: Ameriški finančni krogi razpravljajo o posojilih republikam, ki so se ustvarile v bivši Avstriji. Posojilom so zelo naklonjeni.

Lvov v nevarnosti.

Krakov, 7. jan. Situacija v Lvovu je vsak dan bolj tragična, ker primanjkuje luči, vode in živil. Ukrajinci obstreljujejo od sobote sem mesto. Krogle so ubile ženo bivšega finančnega ministra grofice Zalesko in ranile njenega nevarno bolnega sina. Lvovsko prebivalstvo hoče braniti mesto do zadnje kaplje krvi.

Mackensena prepeljejo v Francijo.

Rotterdam. »Daily Mail« poroča: Maršala Mackensena bodo prepeljali iz Soluna v Francijo.

Veliko pomanjkanje živil v Petrogradu.

Pariz, 7. jan. (Lj. k. u.) Po brzojavki Agence Havas iz Stockholma poroča ruska brzojavna agencija z dne 6. t. m.: V Petrogradu je tako pomanjkanje živil in premoga, da je treba računati s tem, da v enem ali dveh mesecih popolnoma izgine srednji stan. Ujetniki dobe le dvakrat na teden juhe, kruha pa sploh ne. Talci umirajo gladu. Prebivalstvo se živi le od mesa konj, ki so poginili na cesti. Boljševiški elementi med prebivalci štejejo komaj 5 odstotkov; toda mnogo meščanov je z njimi, da dobe kaj za jesti. Petrograd je sedaj pravo pokopališče. Kontrole in discipline ni nikjer. V mestni upravi so tatvine na dnevnem redu.

Politične novice.

+ Zborovanje zaupnikov za Spodnjo štajersko se vrši isti dan ob 11. uri dopoldne v Celju v dvorani hotela »Beli vol«. Spored isti kakor v Ljubljani. — Dr. Korošec.

+ Sovražna propaganda na delu. — Vsled tajnega hujskanja nemških Tirolcev v Domžalah je nekaj Domžalcev dezertiralo k Nemcem na Koroško, mesto da bi se zglasili k jugoslovanski vojski. Vsled tega izdajškega čina je Narodna vlada konfirirala vse nemške Tirolce v Domžalah. Prav je takol! Nemške protislovanske propagande mora biti konec!

+ Vznemirljive vesti o Koroški. Na Kranjskem uživajo Nemci popolno svobodo in enakopravnost, dočim noben koroški Slovenec pred nemškimi vojaškimi tolpmi ni varen. Znaki kažejo, da na Kranjskem mrgoli nemških agentov, ki nalašč širijo grozovite neresnične vesti, na primer, da se odšlo na Koroško tisoč vojakov in da se jih je vrnilo le trideset, vsi drugi da so mrtvi. Opozorjamo slovensko javnost, da takoj naznani razširjevalce takih vznemirljivih in lažljivih novic takoj Narodni vladi.

+ Ne razširjajte razburljivih vestil! Od vladne strani se nam poroča: Po Ljubljani in tudi drugod po deželi se širijo govorilne vesti posebno z ozirom na dogodke na Koroškem. Ljubljana je zadnje čase sploh proslula kot razširjevalno središče vznemirljivih vestil. Gotovo se nahajajo na našem ozemlju še vedno voluhi in sploh plačani ljudje, ki umetno goje nezadovoljnost proti jugoslovanski državi in se v ta namen poslužujejo vsakovrstnih sredstev. Ti kaj radi vržejo med ljudstvo razburilne vesti, ki naj kot črvi glojejo na na-

šem zdravem telesu. Toda tudi domačini bodisi iz nevednosti bodisi iz malomarnosti širijo take alarmantne vesti. To je gotovo velik narodni greh in velikanska škoda za novo državo. In ravno zadnje dneve, ko je stopila v ospredje javnega zanimanja naša mučenica Koroška, krožijo najneverjetnejše vesti, ki po nepotrebnem večajo napetost našega ljudstva. Dolžnost vsakega zavednega Jugoslavana je, da ugotovi identiteto vsakogar, ki širi lažnjive, ljudstvo vznemirjajoče vesti, da ga naznani orožništvu oziroma policiji, eventualno naravnost sodnji. Tozadevna določila kazenskega zakona se bodo rabila z vso strogostjo. Prepričani smo, da bo zlasti zavednejše občinstvo aktivno sodelovalo pri upostavitvi javnega reda in samo z vso odločnostjo in doslednostjo izbacilo take sejalece strupenih vestil.

+ Previdnost na Spodnjem štajerskem! Iz krogov Narodne vlade se nam poroča: Po Spodnjem štajerskem se pojavljajo med ljudstvom razni elementi, ki sejejo med narod nezadovoljnost proti Jugoslaviji. Pribijemo, da so ti ljudje ali odstavljani uradniki nemške narodnosti ali pa drugi došleci iz nemške štajerske. — Ljudstvo se svari pred takimi notranjimi sovražniki naše države. Dolžnost vsakega zavednega Jugoslavana je, da vsakega hujskanje proti naši državi in netenje nezadovoljnosti med ljudstvom na mestu z vso odločnostjo zavrne in dotičnika takej bodisi županstvu, bodisi orožništvu ali sodniiji ovadi. Pometimo na svoji zemlji z vsemi elementi, ki rujejo zoper novi red.

+ Mengeš. Dne 6. januarja popoldne se je vršil pri nas dobro obiskan shod. Soglasno se je sprejela sledeča resolucija: Župljani mengeške župnije, zbrani na shodu V. L. S., protestirajo proti zasedanju naših krajev po Italijanih in Nemcih in pozivljajo skupno vlado v Belgradu, da zavrže vse sile, da celo jugoslovansko ozemlje ostane nerazdeljeno.

Dnevne novice.

— Pojasnilo jugoslovanski koloniji na Dunaju. Konzularna agencija na Dunaju pozna dobro težave pri aprovizaciji naših Jugoslovancev na Dunaju in pričela je takoj s pripravami za ustanovitev konzuma za našo kolonijo. Težave so seveda velike, a upati je, da bo vse v najkrajšem času urejeno. Minilo je precej časa, predno smo dobili vsaj primerno statistiko naših ljudi, a še sedaj se niso javili vsi Jugoslovanci, kot so bili pozvani, da to store. — Dr. Franceski se mudi sedaj v Zagrebu zaradi aprovizacije jugoslovanske kolonije na Dunaju.

— Vivant sequentes! Vojni kurat Budin z Gorškega in kirurg dr. Černič sta odšla danes prostovoljno na Koroško, da vsak na svojem mestu delujeta. Dr. Černič organizira sanitetno službo za čete v Velikovicu in ostalem Koroškem.

— Odvetnik dr. Ivo Benkovič je odvil očvetniško pisarno na Miklošičevi cesti št. 6, I. nadst., v hiši »Ljudske posojilnice« v Ljubljani.

— Deničarji Delniške stavbinske družbe »Union« v Ljubljani se opozarjajo na IV. izdajo delnice, Predbeležbe za optiranje delnice po 335 K, za nove delnice pa po 500 K se vrše v pisarni hotela »Union« do 14. t. m. Stalna dividenda 30 K za delnico. K subskripciji se vabijo tudi nedelničarji.

— Dolenjska železnica. Stara je že akcija, da se na progi Ljubljana—Kočevje med postajama Ortenek—Ribnica napravi nova postaja Zlebič. Daš pred mobilizacijo je bila tozadevna komisija, ki je končno pristala na zahtevo občin, ki so bile zbrale že denarja v to svrhu. Za postajo prosijo občine iz spodnjega dela ribniške doline, vsa sodražka, loškopotoška in dragarska dolina. Zadovoljimo se za prvo silo s postajališčem. Narodna vlada je zdaj ukrenila, da se bo pri čuvajnici v Zlebiču vstopalo in izstopalo; spomladi se priredi postajališče, upamo pa, da sčasoma dobimo postajo in kar je že dolgotrajna želja — dovalčilnico v Sodražico. Na tozadevno intervencijo in prošnjo je ravnateljstvo državnih železnic odgovorilo dež. poslancu Škulju, da se bo na dolenski progi skrbelo, da bi kočevski vlak preje odpeljal dopoldne iz Grosuplja, da ne bo tako dolgotrajnih odmorov, kar se v resnici že vrši. Glede otvoritve tretjega vlaka popoldanskega se je zagotovilo, da se izvrši, kakor hitro se oskrbi potrebno kurivo. Prebivalcem bo s tretjim vlakom močno ustrezno, pogrešali smo ga celo vojno dobo zelo.

— Dovoljenje za prevoz živil. Umetno bi bilo, da se uradna dovoljenja za prevoz živil v Nemško Avstrijo iz Jugoslavije popolnoma ustavijo, ker se s tem le pospešuje verižna kupčija, katere se zlasti Nemci iz Ljubljane in od drugod pridno poslužujejo.

— Sprememba imena. Narodna vlada »HS« je dovolila vladnemu koncipistu dr. Emilu Schott spremembo rodbinskega priimka v »Gaj«.

— Begunci, ki bivajo na Kranjskem, naj se obračajo za oblačila na pristojno presojo-

valnico za obleko, ki obstoja v vseh krajih, kjer imajo svojo sedež okrajna sodišča. Natančna pojasnila se dode pri županstvih oziroma okrajnih glavarstvih. Posredovalni urad za begunce v Ljubljani ne izdaja nakaznice za obleko.

— Dražba plemenske in molzne živine v Medvodah. Opozorjamo s tem še enkrat na javno dražbo plemenske živine, ki se bo vršila v Medvodah to soboto, dne 11. t. m. Na dražbo pride 100 glav sivo-rjavih švicarskih krav. Dražba se prične točno ob 9. uri dopoldne. Kupci naj potrebne vrvi po možnosti seboj prinesejo. Hlevske verige se bodo lahko dobile v Medvodah.

Ljublanske novice.

Ij Sestanka starejšinstva danes ni.

Ij Angleški učni tečaj izostanejo od četrtka do sobote in se nadaljujejo v ponedeljek, dne 13. t. m.

Ij Rop v tramvajskem vozu. Včeraj že v mraku je v tramvajskem vozu nek vojak neli ženski iz rok iztrgal ročne torbico in zbežal. Nek gospod, ki je to videl, je vojaku sledil ter blizu sodnije dvema stražnikoma vojaka pokazal in slučaj ovadil, narkar sta zločinca aretovala. Domalega so skoraj pri vseh večjih zločinih vdeleženi vojski. Zakaj ne gredo opravljati svoje svete dolžnosti na Koroško? Za to, da po Ljubljani nemoteno postopajo, popivajo in kra-dejo. Zakaj se takih malopridnežev ne od-rusti, da si poiščejo dela, ki ga je v izo-bilici v civilnem življenju? Zakaj se jim da-je poituh s hrano, stanovanjem in dnevi-či o?

Ij Mestna zastavljalnica Ljubljanska naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 16. januarja 1919 redna mesečna dražba v mesecu maju 1918 zastavljenih dragocenosti in efek-tov blaga, perila, strojev, koles itd. od 3. do 6. ure popoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica šte. 2. Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasneje za-dnji uradni dan za stranke pred dražbo.

Vestnik S. K. S. Z.

* Organizatorični in tehnični tečaj Zveze Orlov se vrši v času od 12. do 19. januarja t. l. Po zaključku tečaja občni zbor Zveze Orlov. Odseki se že dosedaj pridno priključujejo. Spored, ki je bil svoječasno objavljen, ostane neizpremenjen in naj se došli Orli takoj (tudi v nočnih urah) javijo v »Ljudskem domu«.

* Z Ježice. Zadnje nedeljo preteklega leta se je vršil občni zbor »Orla«. Govornik je z jednatimi besedami mladeničem razložil namen organizacije. Izvolil se je od-bor in napravil podoben načrt za nadalj-nje delo. — Na praznik razglašanja Go-spodovega je uprizoril dramatični odsek čarobno burko »Repoštev«. Igra se ne splošno željo občinstva ponovi prihodnje nedeljo 12. jan. popoldne ob 3. uri.

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne. Danes popoldne ob pol 3. uri dijaška predstava ob znižanih cenah »Namišljeni bolnik« izven abonementa. — Zvečer ob pol 8. uri opere »Cornevilleški zvonovi« za abonement »C«. — V petek popoldne ob pol 3. uri komedija »Lahkomiselna sestra« izven abonementa. — Zvečer ostane gledališče zaprto. — V soboto, 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer prvič v sezoni Čajkovskega opera »Jevgenij Onjegin« za abonement »A«.

pr Narodno gledališče. Vodnikova stoletnica. Lahkomiselna sestra. Vodnikova stoletnica je proslavilo Narodno gledališče z živo sliko, ko sedi Vodnik za mizo in z lepo, slikovito skupino, v kateri Napoleon oprošča uklenjeno lirijo iz spon. »Lepa naša domovina«, ki jo je zasiral orkester, je skromno slavnost končala. Ker so lepaki in časopisi zopet divergirali glede začetka predstave, smo sklenili, da te nelaktnosti gledališkega vodstva napram občinstvu sploh ne bomo več grajali, ampak da bomo samo takrat pohvalno omenili točen začetek in uradno soglasje, kadar ga bomo pač enkrat doživeli, če ga bomo sploh pričakali. — Perzyski je eden najboljših poljskih modernih pisateljev in je v komediji »Lahkomiselna sestra« zavil bič nad gnjusobno sodobno hinavščino, ki sama do vrata v grehu vidi in išče greh tudi pri drugih in ki ta greh najde, četudi si ga izmisli. To osnovno misel je znal pisatelj v igri in protitleri spretno, neiskano in zato pristržno balansirati, tako da ni postal nikdar ne neverjeten, ne teatralen, ne prisiljen. V gotovi smeri smemo igrice imenovati literarno delo, brezpotojno pa je solidno delo resnega duha. — Letos je Povhe prvič nastopil kot režiser in se je prav dobro izkazal. Okusen oder, vestno in srečno razigravanje figur, moderno pojmovanje in lahek gibek salonski ton je izražal v polni meri. Še več. Slog je imel cel večer in v soigri smo opazili vseskozi enotnost in skupnost. Volja režiserja je urinila sliki okvir, ki se nam je zdel docela v stilu. In to naj bi bilo vedno tako. — Cela predstava je bila prekomerno dobra in smo je bili veseli. Nevarno ulogo Olševskega je igral Peček izvrstno in odnesel s tem od vseh igralcev prvenstvo. Združil je karakterno figuro bonvivanta, ljubimca in komično stran svoje uloge v eno celoto in postavil pred nas figuro, ki nam je usilila prepričanje: Olševski more biti samo tak. S tem je povedano vse. — Janek Zeleznik je bil prav srečen. Eleganten v kostumu in kretnjah, gibek v govoru in mimiki, verjeten pri vsej neverjetnosti uloge nas je izborno zabaval z malimi sredstvi. Kot nekaka moderna rokokofidurca je žvigal kakor postvir semtertja in človek bi ga vzel najraje s sabo kot srčkano nipes idračko. — Ada-Danilova Vera je svojo gejsirsko ulogo prav virtuočno odklepala in pri vsej usiljivosti Adinji ni pretiravala. — Značaj Helene je olitev v

